

MERILA ZA VPIS V REGISTER ŽIVE KULTURNE DEDIŠČINE

V letu 2008 je Slovenija ratificirala Unescovo Konvencijo o varovanju nesovne kulturne dediščine (2003) in jo kot živo kulturno dediščino leta 2008 vključila v Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD1).

Po ZVKD1 nesovna kulturna dediščina pomeni nesovne dobrine, kot so prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine, in z njimi povezane premičnine in kulturni prostori (kjer se ta dediščina predstavlja ali izraža), ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prenašajo iz roda v rod in jih nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino.

Nesovna kulturna dediščina je po Pravilniku o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (2010) razdeljena na:

- (a) ustno izročilo in ljudsko slovstvo,
- (b) uprizoritve in predstavitve,
- (c) šege in navade,
- (d) znanja o naravi in okolju,
- (e) gospodarska znanja in veščine,
- (f) ostalo.

Merila

Pri presoji pobud za vpis v Register žive kulturne dediščine se upoštevajo: Unescova Konvencija o varovanju nesovne kulturne dediščine, Zakon o varstvu kulturne dediščine, Pravilnik o registru kulturne dediščine (2009), Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah in Merila za vpis v Register žive kulturne dediščine.

- 1) Sodi v eno od zvrsti nesovne kulturne dediščine kot jih definirata Unescova Konvencija o varovanju nesovne kulturne dediščine (2003) in Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah.
- 2) Je pomemben del življenja na območju Republike Slovenije, njenih regij in lokalnih skupnosti.
- 3) Predstavlja pomemben vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo.
- 4) Predstavlja izrazit dosežek ustvarjalnosti ali dragoceno prispeva h kulturni raznolikosti.
- 5) Dediščina je s strani prebivalcev prepoznana kot skupna dediščina, trajno pomembna za lokalno skupnost ali regijo.

- 6) Dediščina je s strani stroke prepoznana, dokumentirana ali preučena ter utemeljena kot pomembna sestavina kulture, ki izpričuje življenjski slog lokalnega okolja, lahko tudi v povezavi z drugimi lokalnimi skupnostmi, in predstavlja povezavo med sodobnostjo in preteklostjo.
- 7) Dediščina je dalj časa prisotna v skupnosti in se trajno ali občasno izvaja praviloma najmanj 50 let. Izjeme (o katerih presoja Delovna skupina Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine) so obnovitve dediščine po prekinitvah.
- 8) Posamezni nosilci nesovne kulturne dediščine se morajo z določeno dejavnostjo, ki je prisotna v primarnem okolju že 50 let, ukvarjati najmanj 10 let.
- 9) Nosilci obrtnega znanja pri svojem delu sledijo tradicionalnim načinom izdelave.
- 10) Nosilci dediščine skrbijo, da znanja in veščine, potrebna za njeno varovanje in ohranitev, posredujejo svojim naslednikom.
- 11) Dediščina se izvaja v primarnem času in prostoru.
- 12) Dediščina je s svojimi pojavnimi oblikami dostopna in predstavljana.
- 13) Nosilci veščin in znanj nesovne kulturne dediščine sodelujejo s strokovnjaki pri preučevanju, dokumentiranju in predstavljanju dediščine kot tudi pri širjenju znanj o njej v raznih izobraževalnih oblikah.
- 14) Pobuda za vpis v Register žive kulturne dediščine vsebuje vso potrebno dokumentacijo.

Ljubljana, 9. 12. 2014